

доказать, что со стороны адвоката имело место невыполнение и/или ненадлежащее выполнение профессиональных обязательств, которое и послужило вынесению судебного решения посягающего на интересы клиента.

Наличие подобной практики свидетельствует о неэффективности механизма привлечения адвоката к дисциплинарной ответственности, что обусловлено пробелами в действующем законодательстве. По сути можно предположить, что наличие соответствующих нарушений со стороны адвоката, вызвано определенным уровнем лояльности законодателя, в подтверждение к этому система дисциплинарных взысканий. Так, ст. 35 Закона, предусматривает возможность применения в отношении адвоката предупреждения, приостановления права на занятие адвокатской деятельностью на срок от одного месяца до одного года, а также лишение права на занятие адвокатской деятельностью с последующим исключением из Единого реестра адвокатов Украины.

Для профилактики дисциплинарных проступков со стороны адвоката целесообразно было бы расширить список возможных санкций, воспользовавшись европейским опытом.

Примером более радикальных мер выступает Федеральное уложение об адвокатуре Германии, в котором предусмотрены следующие меры взыскания: предупреждение, выговор, денежный штраф в размере 25 тыс. евро, запрет заниматься профессиональной деятельностью на срок от одного года до пяти лет, исключение из адвокатуры. К тому же, такие виды взысканий как выговор и штраф, могут быть применены к адвокату параллельно (Вільчик Т.Б. Дисциплінарна відповідальність адвокатів в країнах ЄС та Україні [Електронний ресурс] / Т.Б. Вільчик // Форум права. – 2015. - №4.- Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau>).

Зачастую Высшая квалификационно-дисциплинарная комиссия адвокатуры сталкивается с проблемой несоответствия статьи 63 Правил адвокатской этики от 17 ноября 2012 года положениям статьи 33 ЗУ «Про адвокатуру и адвокатскую деятельность». Напомним, согласно с ПАЭ в случае обращения с жалобами о привлечении к дисциплинарной ответственности адвокатов, которых избрали в органы адвокатского самоуправления, с целью обеспечения объективности и беспредвзятости при рассмотрении жалоб ВКДКА обеспечивает перераспределение и направление таких заявлений в КДКА другого района. В то же время закон предусматривает, рассмотрение таких жалоб по адресу рабочего места адвоката, указанного в Едином реестре адвокатов Украины. В итоге, подобная коллизия приводит к возвращению без рассмотрения жалоб на деятельность адвокатов-участников адвокатского самоуправления (Высшая квалификационно-дисциплинарная комиссия адвокатуры / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vkdka.org.ua/>).

Таким образом, сам факт совершения дисциплинарного проступка, а также проблема привлечения к дисциплинарной ответственности вызваны дефектами нормативно-правового регулирования. Существующие коллизии приводят к неэффективности созданной системы и низкому уровню удовлетворения правовых потребностей общества. Соответственно, институт дисциплинарной ответственности нуждается в реформировании, сопровождаемом имплементацией международного опыта в национальное законодательство.

Кушнір М.В.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВИЛА АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ ТА ЇХ РОЛЬ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Роль єдиного незалежного професійного правозахисного інституту, який покликаний захищати права та свободи, представляти законні інтереси особи в державних владних структурах на закріплених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» принципах верховенства закону, незалежності, демократизму, гуманізму та конфіденційності, реалізується адвокатурою в складній системі правовідносин.

Надзвичайна важливість функціонального навантаження адвокатури вимагає від адвокатів слідування високим етичним стандартам поведінки. Водночас специфіка, комплексний характер обов'язків, що лежать на адвокатурі, обумовлюють необхідність

збалансування служіння адвоката інтересам окремого клієнта з інтересами суспільства в цілому.

Адвокатська етика має своєю метою допомогти виховати і системно осмислити моральні принципи, що існують у суспільстві (направлена на розвиток особистісних якостей адвоката), та сформувати у суспільстві позитивну оцінку інституту адвокатури. Етика - це система орієнтирів для адвоката, адже він несе відповідальність за долю інших людей, відповідно - за всі свої вчинки та дії. Питання адвокатської етики були предметом розгляду вітчизняних і зарубіжних вчених та юристів-практиків, зокрема, Варфоломієвої Т., Святоцького Д., Казанського П., Білоус К., Симоненко Г.

Вироблення адвокатурою і дотримання адвокатами особливих деонтологічних вимог і правил розглядається світовою адвокатською спільнотою як необхідна передумова повноцінного функціонування адвокатури, виконання нею її важливої соціальної ролі в демократичному суспільстві.

Етичні засади адвокатської професії визначені у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та в Правилах адвокатської етики (далі – Правила).

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», передбачає дотримання Правил адвокатської етики як одного з основних зобов'язань адвоката, які він бере на себе, складаючи Присягу адвоката України.

В Україні Правила адвокатської етики, затверджені Установчим з'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року. Саме вони є орієнтиром адвоката при обранні належних варіантів професійної поведінки. Норми цих Правил не відміняють і не замінюють положень чинного законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, а доповнюють і конкретизують його.

Правила адвокатської етики були вироблені з метою уніфікованого закріплення традицій і досвіду української адвокатури в сфері тлумачення норм адвокатської етики, а також загальноновизнаних деонтологічних норм і правил, прийнятих у міжнародному адвокатському співтоваристві. Вони слугують системою орієнтирів для адвокатів України при збалансуванні, практичному узгодженні ними своїх багатоманітних професійних прав і обов'язків відповідно до статусу, основних завдань адвокатури та принципів її діяльності, визначених Конституцією України, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також закріпили єдину систему критеріїв оцінки етичних аспектів поведінки адвоката у дисциплінарному провадженні кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури при оскарженні дій адвоката як таких, що порушують присягу адвоката через порушення Правил адвокатської етики.

Дія Правил поширюється на всіх адвокатів (України та іноземних) та членів адвокатського самоврядування, а також на всі види адвокатської діяльності, а в частині, визначеній Правилами, і на інші види його діяльності, які можуть вступити в суперечність з його професійними обов'язками та підірвати престиж адвокатської професії. Правила розповсюджуються на відносини, що діють або існують після їх прийняття.

Згідно з Правилами адвокатської етики (розділ II) адвокати у своїй повсякденній практиці керуються такими засадами як: незалежність та свобода адвоката у здійсненні адвокатської діяльності, дотримання законності, домінантність інтересів клієнта, неприпустимість конфлікту інтересів, конфіденційність, компетентність та добросовісність, повага до адвокатської професії, культура поведінки, обмежене рекламування діяльності адвоката. Але дивлячись на сьогоденні реалії адвокати не завжди дотримуються цих принципів та іноді зловживають ними, тим самим порушуючи і моральні, і правові засади. Тому завданням сучасної юридичної освіти має бути – підвищення рівня компетентності адвоката та значимості адвокатської професії (Правила адвокатської етики від 17 листопада 2012 року // Відомості Верховної Ради. – 2013 р. - № 48. – Розділ II).

Правила адвокатської етики вказують, що специфіка цілей і завдань адвокатури потребує як необхідної умови належного здійснення адвокатської діяльності, максимальної незалежності адвоката у виконанні своїх професійних прав і обов'язків, що передбачає його свободу від будь-якого зовнішнього впливу, тиску чи втручання в його діяльність з надання правової допомоги, а також від впливу своїх особистих інтересів. З метою дотримання цього принципу в своїй професійній діяльності адвокат зобов'язаний протистояти будь-яким спробам посягання на його

незалежність, бути принциповим у виконанні своїх професійних обов'язків, відстоюванні професійних прав, гарантій адвокатської діяльності та їх ефективному використанні в інтересах клієнтів.

У своїй професійній діяльності адвокат зобов'язаний використовувати всі свої знання та професійну майстерність для належного захисту й представництва прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, дотримуючись чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності. Адвокат не може давати клієнту поради, свідомо спрямовані на полегшення скоєння правопорушень, іншим чином умисно сприяти їх скоєнню його клієнтом або іншими особами. Адвокат не має права у своїй професійній діяльності вдаватися до засобів і методів, які суперечать чинному законодавству або цим Правилам.

Етичні аспекти відносин адвоката з органами досудового слідства та адміністративної юрисдикції визначено у Правилах адвокатської етики. У відносинах із зазначеними вище органами адвокат має дотриматися принципів і підходів, закріплених розділом IV цих Правил, ураховуючи специфіку їх статусу і процесуальних форм взаємодії адвоката з ними, передбачених чинним законодавством. Адвокат повинен зберігати таємницю слідства в межах, визначених чинним кримінально-процесуальним законодавством (Татаров О.Ю. Участь захисника у кримінальному провадженні: проблеми законодавчого врегулювання / О.Ю. Татаров, С.С. Чернявський. // Вісник кримінального судочинства. – 2015. – №2. – С. 77–83).

Але сьогодні є досить актуальною проблема, коли деякі адвокати отримують клієнтуру в кримінальних справах від органів досудового розслідування та узгоджують з ними «лінію захисту» прав клієнта, що є порушенням правил адвокатської етики. Ще один момент: коли відбувається судовий процес, адвокати інколи сприймають правову позицію іншого адвоката як спрямовану проти них особисто. Це непрофесійно й неетично. Вони не вітаються, відвертаються, що свідчить не тільки про низький рівень їхньої професійної етики, а й про брак культури. Насправді правила адвокатської етики знайомі небагатьом.

Адвокати часто порушують Правила адвокатської етики, то потрібно на законодавчому рівні посилити відповідальність адвоката за порушення свого професійного обов'язку та правил адвокатської етики. Питання порушення адвокатами Правил адвокатської етики активно вивчається сьогодні й Національною асоціацією адвокатів України. Безумовно, що однією із головних причин є низький морально-етичний рівень розвитку адвоката як особистості, відсутність моральних орієнтирів та сенсу людської справедливості, а також, й низькі показники дотримання морально-етичних норм, встановлених Правилами адвокатської етики, під час виконання службового обов'язку (Білоус К. Сутність адвокатської етики як необхідної умови здійснення адвокатом своєї діяльності / К.Білоус // Все для юристів. – 2010. - № 7. – С. 120-121).

Якщо проаналізувати основоположні соціальні цінності, проголошені Конституцією України й Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», то можна дійти до висновку, що забезпечення права на захист від обвинувачення й надання правової допомоги при вирішенні справ у судах й інших державних органах є важливою соціальною функцією адвокатури, а дотримання Правил адвокатської етики є одним із основних професійних обов'язків адвоката в демократичному суспільстві (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року № 5076-17 // Відомості Верховної Ради. – 2013 р. – № 27. – Ст. 21).

Правила адвокатської етики покликані не лише уніфікувати традиції й досвід в адвокатському співтоваристві, але й виконувати важливу функцію орієнтирів при виконанні адвокатами своїх багатоманітних, а іноді й суперечливих професійних прав і обов'язків. Підкреслюючи суспільну важливість Правил як нормоутворюючого орієнтира соціальних і моральних цінностей нашого суспільства.

Варто зазначити, що Правила позбулися статті, яка дає визначення багатьом термінам. На мій погляд, це не додає зручності в користуванні, тим більше, що Правила адресовані широкому колу осіб, які будуть вимушені звертатися за визначенням до інших нормативно-правових актів.

Отож, наявність етичних правил поведінки адвокатської професії веде до зміцнення рівня моралі суспільства, до підвищення зростання професійно-етичного вдосконалення адвоката. Звісно, дотримання адвокатом, і навіть іншими учасниками судового процесу етичних норм у сучасних умовах є важко здійсненним завданням.

Лебеденко А.Ю.

*студентка 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ РЕКЛАМУВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним із ефективних засобів підвищення попиту на товар є побудова дієвої маркетингової системи, ядром якої постає реклама. Крім того, що реклама має бути привабливою для споживача, вона також повинна відповідати законодавчо закріпленим критеріям. Особливо це стосується адвокатської діяльності, яка найчастіше пов'язана з життям та подальшою долею людей, що певним чином ускладнює її право на існування.

З урахуванням сучасних умов існування великого та малого підприємництва, зокрема у сфері адвокатури, нагальною є проблема конкурентоспроможності рекламної інформації цих суб'єктів. Як свідчить практика, великі адвокатські бюро найчастіше зловживають своїм становищем на ринку послуг, надаючи в рекламі майже стовідсоткову гарантію щодо позитивного вирішення справи, хоча де-факто такі послуги можуть не відповідати визначеним критеріям і не мати жодної ефективності. Цінова ж політика на такі послуги може бути значно завищеною. Натомість адвокатські контори або індивідуальні адвокати можуть надавати послуги значно вищої якості за більш прийнятну ціну, але через нездатність конкурувати на ринку послуг змушені існувати у не вигідних для себе умовах. Саме тому для подолання зазначеної нерівності у сфері адвокатської діяльності на законодавчому рівні мають бути чітко визначені умови надання реклами на такі види робіт (Обмежене рекламування діяльності адвокатів : витяг з Правил адвокатської етики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravotoday.in.ua/ua/business/jur-firms/agreement-1>).

У світі існує ціла низка обмежень на форму і зміст просування адвокатських послуг. Багато країн мають законодавчі обмеження на спілкування адвокатів зі своїми потенційними клієнтами.

Незалежно від юрисдикції, загалом такі обмеження подібні за своєю суттю – адвокатуві дозволяється заявляти про себе та інформувати про рід своєї діяльності, але забороняється переконувати, що його послуги найкращі.

Головна вимога – реклама адвокатських послуг не має містити оціночних характеристик самого адвоката чи адвокатського об'єднання, критики інших адвокатів, заяв про успішне виконання доручень інших адвокатів, що можуть викликати безпідставні надії у клієнта.

Цікаво відзначити, що у Франції, Республіці Молдова, Польщі реклама адвокатських послуг заборонена законом. У Бельгії суворо заборонена реклама в газетах і ТБ. В Іспанії реклама адвокатських послуг до недавніх пір також була цілком заборонена. Нещодавно адвокатам все ж таки дозволили рекламувати свої послуги через поширення листів та статей. У Вірменії адвокат має право рекламувати свої послуги і навіть розміщувати інформацію про виграні справи, але безпосередньо має отримати згоду клієнта на розголос такої інформації (ВІСНИК НААУ листопад 2014 № 8 (8) МАРКЕТИНГ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Гвоздій В.).

Рекламування діяльності адвокатів в Україні допускається Правилами Адвокатської етики України і не має обмежень по каналах розміщення.

Адвокат має право рекламувати свою професійну діяльність з дотриманням чинного законодавства і правил рекламування адвокатської діяльності.

Рекламні матеріали про адвокатську діяльність не можуть містити:

- оціночних характеристик відносно адвоката;
- критики адвокатами інших адвокатів;
- заяв про вірогідність успішного виконання доручень та інших заяв, що можуть викликати безпідставні надії у клієнтів;